Di tích lịch sử và Đền thờ Đại tướng Võ Nguyên Giáp ở tỉnh Sơn La

ISSN: 2734-9195 12:28 27/04/2026

Khu rừng Đại tướng Võ Nguyên Giáp đã trở thành nét văn hóa, thành tập tục giữ rừng. Vào những ngày cuối tuần, ngày lễ, tết có rất đông bà con đến dâng hương tưởng nhớ Đại tướng và những chiến sĩ năm xưa.

Năm 1953, cuộc kháng chiến **chống thực dân Pháp** xâm lược của nhân dân Việt Nam bước vào năm thứ tám. Tám năm chiến đấu cực kỳ gian khổ và anh dũng của quân và dân ta chống đế quốc Pháp có can thiệp Mỹ giúp sức.

Cuối năm 1953, quân đội viễn chinh Pháp ở Đông Dương đứng đầu là viên tướng Na-va quyết định tăng cường lực lượng chiếm đóng và chấp nhận giao chiến với ta ở Điện Biên Phủ (lúc này thuộc tỉnh Lai Châu).

(Ảnh: Internet)

Từ khi "kế hoạch Na-va" của địch hình thành đến khi *Điện Biên Phủ được cả ta và quân Pháp chọn làm điểm quyết chiến chiến lược*, là cả một quá trình diễn ra cuộc đấu trí, đấu lực khi công khai, khi thầm lặng giữa hai bên.

Na-va và nhiều tướng lĩnh Pháp, Mỹ và phương Tây đã từng giải thích vì sao bộ thống soái quân viễn chinh chọn Điện Biên Phủ để xây dựng tập đoàn cứ điểm, chấp nhận giao chiến với chủ lực ta.

Ngày 6/12/1953, Bộ Chính trị Trung ương Đảng họp nghe Tổng Quân ủy báo cáo quyết tâm tiến công **Điện Biên Phủ**.

Ngày 22/12/1953, Chủ tịch Hồ Chí Minh trao cờ *Quyết chiến quyết thắng* cho quân đội, động viên các đơn vị giết giặc lập công. Nhân dân các vùng tự do, vùng Tây Bắc mới giải phóng, vùng sau lưng địch đồng bằng Bắc Bộ thực hiện quyết tâm của Trung ương Đảng và Bác Hồ, dồn sức người, sức của cho chiến dịch.

Đầu tháng 1 năm 1954, Bộ Chính trị đã cử Bộ chỉ huy Chiến dịch Điện Biên Phủ do Đại tướng Tổng Tư lệnh Võ Nguyên Giáp trực tiếp làm Chỉ huy trưởng kiêm Bí thư Đảng ủy mặt trận.

Trước khi đi chiến dịch, Đại tướng Võ Nguyễn Giáp đã đến chào Bác Hồ. Bác dặn: "Tổng tư lệnh ra mặt trận, "*Tướng quân tại ngoại*"! Trao cho chú toàn quyền. Có vấn đề gì khó khăn, bàn thống nhất trong Đảng ủy, thống nhất với cố vấn thì cứ quyết định, rồi báo cáo sau".

Khi chia tay, Bác nhắc: "*Trận này rất quan trong. phải đánh cho thắng. Chắc thắng mới đánh, không chắc thắng không đánh*". (Trích hồi ký của Đại tướng).

Ngày 5 tháng 1 năm 1954, Đại tướng Võ Nguyên Giáp cùng với Sở chỉ huy tiền phương của Bộ Tổng Tư lệnh lên đường ra mặt trận Điện Biên Phủ.

Trên đường hành quân lên chiến trường Điện Biên Phủ, Đại tướng Võ Nguyên Giáp cùng sở chỉ huy và bộ đội ta đã dừng chân tại Khu rừng bản Nhọt, xã Gia Phù, huyện Phù Yên (cũ), tỉnh Sơn La.

Khu rừng bản Nhọt có diện tích trên 300 ha, nằm bên đường 13A (nay là quốc lộ 37) - tuyến giao thông huyết mạch nối liền căn cứ địa Việt Bắc với chiến trường Điện Biên Phủ. Bao quanh bởi 2 dãy núi với nhiều lớp cây rừng dày đặc che khuất tầm nhìn của máy bay địch.

Rừng bản Nhọt là điểm trú quân an toàn của bộ đội ta trên đường ra trận. Ngay từ cuối năm 1953, Trung ương Đảng quyết định mở **chiến dịch** Điện Biên Phủ. Để chuẩn bị cho chiến dịch, thực hiện sự chỉ đạo của trên, quân và dân huyện Phù Yên cũng như tỉnh Sơn La tích cực tham gia phục vụ "Chiến dịch mở đường" với quy mô lớn. Hàng nghìn nam, nữ thanh niên tích cực góp sức mở đường 13A nối từ Yên Bái sang đường số 41 (quốc lộ 6) là tuyến đường huyết mạch nối giữa chiến khu Việt Bắc lên Sơn La, qua địa phận huyện Phù Yên có chiều dài gần 100 km.

Lớp lớp cây rừng dày đặc đã trở thành "mái nhà" che chở an toàn cho bộ đội ta. Để tỏ lòng biết ơn công lao to lớn của Đại tướng, người dân địa phương nơi đây đã đặt cho khu rừng với những cái tên hàm chứa bao tình cảm thân thương, kính trọng: *"Rừng Tướng Giáp"* hay "*Rừng Đại tướng*".

Ghi nhớ dấu tích lịch sử gắn với tên tuổi của Đại tướng Võ Nguyên Giáp, năm 2008, Ủy ban nhân dân tỉnh Sơn La công nhận khu rừng Đại tướng Võ Nguyên Giáp cùng đoàn quân giải phóng dừng chân và chỉ đạo hành quân lên Tây Bắc trong chiến dịch Điện Biên Phủ năm 1954 là di tích lịch sử cấp tỉnh. Cuối năm 2021, huyện Phù Yên khánh thành Nhà tưởng niệm Đại tướng Võ Nguyên Giáp tại khu rừng này.

Đền thờ Đại tướng Võ Nguyên Giáp có diện tích 150 m2. Kiến trúc có nhà sàn 2 tầng, mái ngói mũi hài, gần gũi với văn hóa Tây Bắc. Đền thờ gồm ban thờ **Chủ tịch Hồ Chí Minh** và Đại tướng Võ Nguyên Giáp. Đồng bào ta khi tới đây đều cung kính nghiêng mình trước anh linh của vị Cha già vĩ đại của dân tộc Việt Nam và Người anh Cả của Quân đội nhân dân Việt Nam anh hùng. Hai bức hoành phi chính diện ban thờ có ghi *"Tổ quốc trên hết"* và *"Dĩ công vi thượng".* Đây là những lời dạy của Bác Hồ, nghĩa là phải luôn đặt việc công lên trên hết, tất cả vì nước vì dân, đặt lợi ích của dân, của nước lên trên hết.

Hai bên có câu đối: *"Văn lo vận nước văn thành võ - Võ thấu lòng dân võ hóa văn"*. Câu đối do một nhà giáo viết tặng Đại tướng nhân dịp sinh nhật 90 tuổi. Câu đối đã khái quát toàn bộ tài năng, đức độ của vị tướng huyền thoại trong lịch sử cách mạng Việt Nam.

Khu di tích lịch sử Rừng Đại tướng Võ Nguyên Giáp được người dân địa phương luôn coi trọng, bảo vệ cánh rừng vì nơi đây luôn có hình bóng của vị tướng lỗi lạc. Tuyệt nhiên không ai chặt phá, săn bắt thú rừng, nhiều cây gỗ quý có đường kính hàng mét vẫn trường tồn tỏa bóng với thời gian.

Đặc biệt, ngày 19/7/2025, xã Gia Phù đã tổ chức Lễ dâng hương và khánh thành Công trình thuyết minh du lịch số tại điểm du lịch Khu di tích lịch sử kháng chiến chống Pháp, khu rừng bản Nhọt, xã Gia Phù, tỉnh Sơn La. Công trình thuyết minh du lịch số được Ủy ban Mặt trận Tổ quốc Việt Nam xã chủ trì triển khai và lắp đặt 2 điểm quét mã QR ngay tại cổng vào Khu di tích và tại khu vực đền thờ Đại tướng. Các mã QR được tích hợp và ứng dung số hóa cả hình ảnh và âm thanh giới thiệu quảng bá những thông tin như: thân thế, cuộc đời, sự nghiệp Đại tướng Võ Nguyên Giáp; vị trí và quy mô, kiến trúc xây dựng, lịch sử hình thành, giá trị lịch sử văn hóa, tâm linh của công trình.

Đền thờ Đại tướng Võ Nguyên Giáp không chỉ là nơi dâng hương tưởng niệm mà còn là không gian giáo dục truyền thống yêu nước cho thế hệ trẻ và là điểm du lịch lịch sử tiêu biểu của tỉnh Sơn La. Hàng năm vào đầu tháng 2, nhân dân địa phương thường tổ chức "*Ngày hội khai đền*" với các hoạt động dâng hương và văn hóa dân tộc, thu hút đông đảo du khách. Khu rừng Đại tướng Võ Nguyên Giáp đã trở thành nét văn hóa, thành tập tục giữ rừng.

Những ngày cuối tuần, ngày lễ, tết có rất đông bà con đến dâng hương tưởng nhớ Đại tướng và những chiến sĩ năm xưa.

Tác giả: **Đặng Việt Thủy**